

O HODNOTOVEJ ORIENTÁCII UČITEĽOV ZŠ A SŠ

ALBERT Sándor, SR

Resumé

Príspevok sa zaoberá hodnotovou orientáciou učiteľov základných a stredných škôl. Z pedagogického prieskumu vyplýva, že pedagógovia by chceli školu, ktorá sa orientuje na rozvoj nadania žiakov, na ich komunikačné schopnosti a kreativitu.

Kľúčové slová: vízia, poslanie, školský program, hodnoty, hodnotová orientácia, prieskum

THE VALUE ORIENTATION OF TEACHERS OF PRIMARY AND SECONDARY GRAMMAR SCHOOLS

Abstract

This article reflects the value orientation of Slovakian teachers of primary and secondary grammar schools. Within the frame of an appraisal we present, in what kind of school would our practicing teachers work in.

Key words: vision, mission, school-program, values, value orientation, examination

Úvod

Cieľom príspevku je upriamiť pozornosť na nevyhnutnosť poznať hodnotovú orientáciu pedagógov a zosúladiť ich s víziou a poslaním školy.

Pri definovaní vízie a poslania školy, ako aj pri vypracovaní školských vzdelávacích programov, vychádzame z hodnotovej orientácie učiteľov.

Zdrojom konfliktov môže byť, ak hodnotové orientácie jednotlivcov sú protichodné, resp. keď hodnotová orientácia pedagógov nie je v súlade s hodnotovou orientáciou školy. Napriek tejto skutočnosti málo škôl sa venuje tejto problematike.

Bolo by žiaduce, aby pedagógovia si uvedomili svoje hodnotové orientácie a snažili sa ich prispôbiť k hodnotovej orientácii školy. Škola iba za takýchto okolností môže byť bezkonfliktná a efektívna.

Dohoda musí byť minimálne v tom, či škola bude liberálna alebo konzervatívna, či sa bude orientovať na rozvoj tvorivosti, alebo bude preferovať množstvo poznatkov, bude sa orientovať na posilnenie národnej identity, alebo kozmopolitizmu, atď.

Boli sme zvedaví, akým smerom sa uberajú základné a stredné školy v Slovenskej republike. Aké hodnoty vyznávajú učitelia a ako definujú svoje poslanie školy.

Za týmto účelom sme realizovali pedagogický prieskum na vybranej vzorke (účastníkov doplnujúceho pedagogického štúdia a 1. a 2. kvalifikačnej skúšky) na území SR.

Do prieskumu bolo zapojených 339 učiteľov ZŠ a SŠ a dopracovali sme sa k nasledovným výsledkom:

PORADIE	HODNOTY
1	Rozvoj nadania a osobných schopností žiakov
2	Rozvoj komunikačných schopností

3	Rozvoj tvorivosti
4	Výchova k zodpovednosti voči sebe
5	Vzdelávanie s orientáciou na vedomosti
6	Rozvoj schopnosti orientácie v záplave informácií
7	Výchova k morálke
8	Výchova k zodpovednosti voči sebe
9	Vzdelávanie s orientáciou na výkony
10	Rozvoj prosociálneho správania
11	Výchova k ochrane životného prostredia
12	Výchova k tolerancii voči iným rasám a národom sveta
13	Výchova k vlastenectvu
14	Rozvoj a pestovanie národnej identity
15	Výchova k úcte voči alma-mater
16	Výchova k lokálpatriotizmu
17	Osvojenie si základov kresťanskej viery

Učitelia si najviac cenia rozvoj nadania, rozvoj komunikačných schopností a rozvoj kreativity. Zaujímavosťou je, že na posledných miestach sa ocitli kresťanská výchova, výchova k lokálpatriotizmu a výchova k úcte k alma-mater.

Naše skúsenosti z predchádzajúcich výskumov hovoria o tom, že na našich školách (najmä stredných) ešte stále dominujú tradičné vyučovacie metódy a orientácia na vedomosti. Preto je prekvapením, že vzdelávanie s orientáciou na vedomosti umiestnilo až na piatom mieste.

Vysvetľujeme to tým, že učitelia by sa radi venovali rozvoju nadania, kreativity a komunikačných schopností, ale predimenzovanosť obsahu vzdelávania, centrálné učebné osnovy, ale aj snaha uspieť v celoštátnych vedomostných previerkach ich nútia k jednoduchému sprostredkovaniu hotových poznatkov.

Výsledky tohto prieskumu iba potvrdzujú známe fakty, že na našich školách sa venuje málo času a priestoru tzv. výchovným predmetom a učitelia ich ani nepovažujú za dôležité.

Záver

Úlohou riaditeľa resp. vedenia školy je vytvoriť konsenzus medzi hodnotovou orientáciou učiteľov a na základe týchto hodnôt určiť víziu a poslanie školy.

Je to obrovská výzva pre riaditeľov, ale aj nevyhnutná podmienka efektívnej a bezkonfliktnej práce škôl.

Literatúra

ALBERT, S. Aká je dobrá škola (Milyen a jó iskola). Komárno: UJS, 2008.
ISBN 978-80-89234-52-3

Lektoroval: Mária Kováts Németh, Doc., PhD., mim. prof.

Kontaktná adresa

Sándor Albert, Doc. Ing. PhD.,
Pedagogická fakulta, Univerzita J. Selyeho, Roľníckej školy 1519, P.O. BOX 54
945 01 Komárno, Tel: +421 35 77 33 073, Fax: +421 35 77 33 072,
E-mail: albert.sandor@selyeuni.sk